

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

X. De quinto effectu excommunicationis qui est priuatio beneficij
Ecclesiastici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

Filliucius tract. 12. cap. 4. quæst. 2. & seqq. Bonac. disp. 2. de censuris. quæst. 2. p. 3. §. 2. num. 10.

12 Sed an alij Auditores, ipseque Concionator, vel Lector teneantur à coactione, vel lectione recedere excommunicato vitando non recedente: non est constans sententia. Et quidem à concione desistere certum existimo non obligari. Nam si ipsi excommunicato permittitur illa assilientia ob eius salutem à fortiori aliis permittenda est. A lectione vero idem censet Suar. disp. 12. sect. 2. num. 3. Henric. lib. 13. cap. 12. Sayrus lib. 2. thesauri cap. 3. num. 14. Filliucius tract. 12. cap. 4. quæst. 2. num. 87. & fauet Coninch. disp. 14. dub. 7. num. 58. quia vniuersique ex Auditoribus scorum audit, neque ad idem opus communiter concurrunt. Neque ea communicatio est tanti momenti, vt debeat intermitteri. Sed contrarium docuit Auila 2. p. de censur. cap. 6. disputat. 11. dub. 3. concl. 2. Bonac. disp. 2. de censur. quæst. 2. pun. 3. §. 2. num. 12. obligatos esse tum Lectorem, tum Auditores recedere, ne in eadem lectione cum vitando excommunicato communicent. Non enim negari potest discipulos magistrum audientes cum ipso communicare; siquidem ex hac auditione mutuo se referunt. Neque negandum est condiscipulos inter se hanc habere communicationem, siquidem ob communem eidem doctrinæ assilientiam inter se referuntur.

13 Ego vero dicendam existimo per se loquendo Lectorem obligatum esse à lectione desistere, & Auditores ab ea audienda ob rationem nuper dictam; quia est communicatio in re proximè accedente diuini. Excursari tamen frequenter ob necessitatem boni communis, vel particularis. Quippe bono communi expedit, & necessarium est, ne conciones, lectionesve statuat intermitterentur, neve auditores se tantopere sibi vtili priuentur, maximè cum hæc communicatio, vt probatum est, leuis sit.

14 Tertium genus rerum sacrarum, quibus excommunicatus priuari potest, est ingressus templi ad orationes, vsus sacrarum imaginum, sanctarum reliquiarum, aquæ benedictæ, & similia. Dicendum igitur est excommunicatum non posse templum ingredi, vt ibi priuatum, & separatim ab aliis fidelibus orationes fundat: sicut ex communi sententia docet Couaruu. capite alma 1. part. §. 3. numero 7. Nauarr. capite 27. num. 17. Suar. disp. 12. sect. 4. numero 1. Henric. lib. 13. cap. 7. num. 2. Coninch. disputatio. 14. dub. 7. numero 58. Bonac. disp. 2. de censur. quæst. 2. part. 3. §. 2. num. 8. Quia nulli stat præceptum excludens excommunicatum ab ingressu materiali templi, nisi tantum cum Diuina celebrantur. Tunc enim Oblatiis præcipitur, vt excommunicatos expellant, cap. Episcopos de consecrat. disp. 1. Ergo aliis temporibus optime potest excommunicatus ibidem assilire. Deinde excommunicato permittitur, & conueniens est vsus sacrarum imaginum, factarum reliquiarum, aquæ benedictæ, & reliquorum sacramentalium, vt eo vsu cultum, & honorem Deo exhibeat, & se ad penitentiam excitet, vt bene ait Suar. disputatio. 12. sect. 3. numero 3. Sayrus libro 2. thesauri cap. 3. numero 9. Henric. cap. 7. à n. 2. Filliucius art. 12. cap. 4. numero 103. Quippe hic vsus priuatum, & singulariter præstari potest, neque apparet vlla prohibitio specialis. Ab hac doctrina excipit Vgolin. tab. 1. de censur. capite 13. §. 14. numero 6. quem sequitur Bonac. disp. 2. de censur. quæst. 2. pun. 3. §. 2. num. 8. vsus aquæ benedictæ & illorum sacramentalium, quæ ex orationibus Ecclesiæ habent valorem; eo quod excommunicatus omnibus Ecclesiæ suffragiis priuatus sit. Sed restituit Suar. Filliucius, Sayrus, Henric. & alij contrarium censent. Nam esto excommunicatus priuatus sit Ecclesiæ suffragiis, ideoque non possit illis rebus factis vti, vt effectus proueniens ex orationibus Ecclesiæ sibi applicentur; at vti illis potest in illarum rerum venerationem, & honorem, & vt se illarum memoriâ, & fructus recordatione, quo per excommunicationem priuatus ad penitentiam excitetur. Hinc fit optime posse excommunicatum coram imagine, in cuius reuerentiam sunt alique indulgentiæ concessæ preces fundere, non quidem animo obtinendi indulgentias, à quibus exclusus est, sed animo venerandi dictam imaginem, & se ad penitentiam excitandi recordatione indulgentiarum, quibus ob excommunicationem priuatus existit.

PUNCTVM X.

De quinto effectu excommunicationis, qui est priuatio beneficij Ecclesiastici.

- 1 Nulla est electio, præsentatio, & nominatio ad beneficium Ecclesiasticum facta ab excommunicato.
- 2 Extenditur conclusio ad quamlibet beneficij acquisitionem.
- 3 Procedit tamen excommunicatus toleratus sic.
- 4 Deinde procedit quantum excommunicatus ignarus sit sua censura.
- 5 Propositur dubitandi ratio, an sub nomine beneficij pensio intelligatur.

- 6 Distinguitur quadruplex pensio.
- 7 Communior sententia tenet irritam esse collationem pensio- nis, que simul est temporalis, & spiritalis.
- 8 Probabilitate non caret validam esse collationem cuiuscun- que pensiois excommunicato factam.
- 9 Incapax est excommunicatus cuiuscunque officij, muneris, ac dignitatis Ecclesiastica.
- 10 Extendantur plures Doctores hanc doctrinam ad officia iurisdi- ctionis secularis.
- 11 Probabilior est oppositum.
- 12 Officia, & iurisdictiones promouentia ex successione, vel exte- ramenco nequaquam annullantur.
- 13 Assumant plures, si eligaris ad beneficium tempore habili, & acceptes tempore excommunicationis validam esse acce- ptationem.
- 14 Ex hac doctrina inferunt graues Doctores in Ecclesia, in qua est ius optandi pinguiorem præbendam excommunica- tum optare posse.
- 15 Secundo inferunt, si sit coadiutor cum futura successione, & tempore mortis proprietarij excommunicatus existas non impediri à consecratione præbende, si in forma gratiosa facta est.
- 16 Contraria sententia scilicet acceptationem esse nullam gra- uissimi Doctores defendunt.
- 17 Vtraque sententia est probabilis. Probabilior prima.
- 18 Solutum fundamentum a secunda sententia.
- 19 Assumant plures, si valide acceptare beneficium, quod tem- pore excommunicationis collatum fuit.
- 20 Longe est vtrius oppositum.
- 21 Excommunicatus obtinens in excommunicatione beneficium non solum ab excommunicatione absolui debet, vt bene- ficium retineat, sed non à collatione indiget.
- 22 Vt valide retineatur beneficium excommunicato collatum tempore excommunicationis, ordinarius dispensare debet si eius sit collationis.
- 23 Si collatio ad Pontificem pertinet, vel beneficium sit iuris patronatus, communis sententia negat ex sola dispensa- tione Ordinarij beneficium retineri posse.
- 24 Contrarium non videtur improbabile.
- 25 Quæ dicta sunt de excommunicato procedunt in suspensio, & interdicio, tamen si contrarium censent Suar.
- 26 Prædicta cessant illis in provisionibus, in quibus est clausu- la absolutiois à censuris ad effectum gratis consequen- dam.
- 27 Hæc clausula non prodest excommunicato ob hæresim, neque per annum in excommunicatione in orde censet.
- 28 Procedunt prædicta, cum rescriptum Apostolicum expediat in forma gratiosa. Secus si in forma commissoria exten- ditur. Tunc enim non continet absolutioem à colla- tione futura provisionis.
- 29 In provisionibus Ordinarij non adest hæc clausula.

LECTIO, præsentatio, nominatio excommunicati ad be- neficium Ecclesiasticum, & illius collatio, litterarum- ve imperatio irrita est & nulla, vt decidit in cap. postulatisti de clerico excomm. minist. ibi, Hi non possunt talia beneficia obtinere, quia non fuerunt canonice consecuti. Et tradit omnium sententia Nauar. cap. 27. num. 21. Couaruu. cap. alma mater 1. p. §. 7. numero 1. Garcia 7. de benef. cap. 1. num. 1. Stephan. Du- uila 2. p. cap. 6. disp. 5. dub. 2. Suar. disp. 13. de censur. sect. 1. num. 2. Sayrus lib. 2. cap. 5. numero 5. Vgolin. tab. 2. de cen- sur. cap. 13. §. 1. Coninch. disputat. 14. dub. 9. Filliucius tractat. 12. cap. 5. quæst. 1. numero 115. Bonac. disputat. 2. de cen- sur. quæst. 2. pun. 4. §. 1. numero 1. Valq. de excommunica- tion. dub. 6. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. numero 8. Ratio est, quia excommunicato prohibuitur est of- ficium Ecclesiasticum exercere, & cum fidelibus communicare. Merito ergo à beneficio Ecclesiastico excluditur, vt potest quod exigit officij Ecclesiastici vsus, & communicationem.

Extenditur conclusio ad quamlibet beneficij acquisitio- nem, tamen ex causa permutationis, vel resignationis fiat, quia verè, & propriè beneficium acquiritur, & ratio prohibi- tionis aequè procedit. Atque ita docent alii relictis Couaruu. §. 7. num. 2. Sayrus dicto cap. 5. num. 14. Suar. sect. 1. num. 11. Stephan. de Auila disp. 5. dub. 2. Azor. tit. 2. lib. 6. cap. 7. quæst. 8. Garcia de benef. 7. p. cap. 13. num. 15. Debet autem excommuni- catio adesse tempore quo beneficium permutatum, vel re- signatum confertur. Nam si tunc ab excommunicatione esset absolutus, esto tempore quo permutatio, vel resigna- tio facta est excommunicatione ligatus esset, valida esse be- neficij acquisitio, vt bene aduertit Garcia dicto cap. 13. nu- mer. 19.

Procedit tamen excommunicatus toleratus sit, nam esto fideles hunc excommunicatum vitare non teneantur, ideò- que quantum est ex parte communicationis possent illi be- neficia conferre: at tamen quia ipsi excommunicati ne- queunt se fidelium communicationi ingerere à beneficio hanc

hanc communicationem exigente excluduntur; alii s; ex eo quod fideles possunt cum excommunicato tolerato tractare, valida esse, & licita beneficiorum in eos collatio, eadem ratione valida, & licita esse collatio Sacramentorum ipsis facta. Privilegium namque communicandi fidelibus cum excommunicato tolerato, non tollit eorum inhabilitatem, vt tradunt omnes Doctores num. precedenti relati, tamen in contrarium inclinatur Galpar. Hurtado de excomm. disp. 6. diff. 2. num. 7.

Deinde procedit, quamvis excommunicatus ignarus sit censuræ, sicuti docet Glossa in cap. penult. de Cleric. excommunic. ministr. Couarru. cap. alma. 1. part. §. 7. numer. 3. Hentiq. lib. 13. cap. 3. num. 3. Garcia de benef. p. 7. cap. 13. num. 9. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 3. Coninch. disp. 14. dub. 9. Auila 2. p. cap. 6. disp. 5. dub. 2. Lessius lib. 2. cap. 3. num. 17. Paul Layman. lib. 10. sum. tract. 5. part. 2. capite 4. num. 8. Bonac. disputat. 2. de censur. quest. 2. punct. 4. §. 1. in fine Sayrus lib. 2. cap. 5. numero 8. & alij apud ipsos aduersus Nauarr. in cap. fratrum, de peccat. dist. 5. n. 45. exilimantem validam esse. Etenim ignorantia esse excuset a culpa non tollit inhabilitatem a censura profectiuam cum censuram non tollat.

Nomine beneficii, quo incapax est excommunicatus an veniat intelligenda pensio? difficultate non caret, eo quod pensio non sit ius perpetuum percipiendi fructus. Non igitur annullatio beneficii extendenda est ad pensionem. Atque ita tradit Auila 2. p. de benef. cap. 6. disp. 5. dub. 5. Gufpar Hurtado disp. 6. de excomm. diff. 2. & inclinatur Couarru. in cap. alma. 1. p. §. 7. num. 2. Coninch. disputat. 14. dub. 9. ad finem dubius est.

Ceterum distinguendum est. Quadruplex namque est pensio, vt constat ex dict. tract. 13. de benef. disp. 1. p. ubi de pensionibus. Altera que propriissime beneficium est, vt potest que ex fructibus alicuius beneficii extrahitur in perpetuum, quæque vocatur simplex beneficium, seu prestimonium, de qua Couarru. tract. 99. cap. 3. 6. num. 10. & de hac nulla est dubitatio excommunicato conferri non posse. Altera est que a natura beneficii recedit: eo quod perpetua non sit, datur tamen ab aliquo munus spirituale exercendum, vt est que designatur Vicerectori, eo quod nomine Rectoris impedit officium illius exercet, vel que designatur Vicario Episcopi ob litium, & causarum decisionem. Huius namque collatio excommunicato facta nulla est, quippe in hac pensio ne procedit eadem ratio annullationis, ac in beneficio, nam beneficii collatio irrita redditur; quia excommunicatus incapax est munus spirituale, ad quod beneficium dirigitur, exerceat, sed eandem incapacitatem habet exerceendi munus, cuius causa hæc pensio concessitur. Ergo eodem modo annullatur, & de hac ferè omnes Doctores conueniunt. Altera est, que ob seruitium Ecclesie factam conceditur, nullumque munus spirituale exigit, quæque merè laicis concedi solet, ad quæ vocatur subsidium temporale, & pensio laica. Huius autem collatio nullo iure colligitur irrita, cum nec fundetur in titulo spirituali, neque ob spirituale exercitium a quo excommunicatus exclusus est, concedatur. Quapropter difficultas solum est de quarta pensione, quæ partim est temporalis, partim spiritualis, vt est pensio concessa Clerico beneficium resignanti, permutanti, liti cedenti, sustentationem non habenti quæ temporalis est; quia nullum munus Ordini annexum exigit, quodque a laico præstari non possit spirituales est, quia ad sui collationem requirit spirituale Ordinem: non enim alijs nisi Ordine clericali insignitis conceditur.

De hac igitur pensione communior sententia tenet irritam esse collationem excommunicato factam. Sic Sayrus lib. 2. cap. 5. num. 13. Vgolin. tab. 2. de censur. cap. 13. §. 2. num. 2. Hentiq. lib. 13. cap. 3. num. 3. Vazq. de excomm. dub. 6. Bonac. disputat. 1. punct. 4. q. 2. §. 1. numero 4. Suar. disputat. 13. sect. 1. numero 9. Reginald. lib. 32. numero 45. Fillucius tract. 12. cap. 5. quest. 4. Garcia de benef. 1. punct. cap. 5. numero 106. & seqq. Mouentur, tum quia hæc pensio naturam beneficii imitatur, & loco illius succedit, cum non detur alijs a Clericis. Tum quia excommunicatus incapax est cuiusvis clericalis privilegij. Tum denique quia in collatione huius pensionis, solet Pontifex absolutionem a censuris promittere, quod frustra neum esse sit censuræ prædictæ collationem non impeditur.

Ceterum probabilitate non caret prædictæ pensionis collationem validam esse, vt docet Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. numero 8. Eman. Saa, verbo Homicida. numero 2. 1. indicat Suar. disputat. 44. de censuris. sect. 3. numero 33. Paulusque declaratio sacre Congregationis sess. 14. cap. 7. dicens hoc decretum de incapacitate homicidæ ad beneficia non extendi ad pensionem. Ratio vero est, quia nullibi habetur pensioem excommunicato collatam nullam esse, quia Textus in cap. postulatis, & cap. ultim. de Clerico excommunic. ministr. de beneficio Ecclesiastico loquuntur, quorum decisio extenditur ad pensionem; eo quod loco beneficii succedat, & illius naturam amittitur. At cum sola pensio quæ

prestimonium est, vel quæ ob exercitium spirituale conceditur perfectè naturam beneficii imitetur, & illius loco succedat, sit sanè solam illam pensionem irritam esse excommunicato collatam, non autem eam quæ a beneficii natura recedit, & subsidij temporalis conditioni congruit. Satis namque est decretum penale, & irritatum beneficii extendi ad pensionem purè spirituales. Ex hisque soluitur oppositum fundamentum. Ad illud verò de absolutione Pontificis dicimus concedi, tum ne illius rescriptum inualidum fiat, iuxta Textum in cap. 1. de Rescriptis in 6. tum ne repellatur in iudicio a petenda pensione.

Verum non solum beneficii incapax est excommunicatus, sed etiam cuiusvis officij, muneris, seu dignitatis Ecclesiasticæ, vt Legati, Delegati, Inquisitores, Administratores, seu Gubernatores, Episcopatus, Prouisoris, seu Vicarij Episcopi, & a fortiori Provincialis, Generalis ordinis, Rectoris, Guardiani, seu Præpositi conuentus. Nam cum excommunicatus ab exercitio horum officiorum exclusus sit, consequenter censendus est ab officiis exclusus, argum. cap. postulatis, & in de Cleric. excommunic. ministr. Et tradit Vgolin. tab. 2. de censur. cap. 13. §. 3. num. 3. & 4. Hentiq. lib. 13. cap. 13. num. 1. Sayrus lib. 2. thesauri. cap. 5. num. 35. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 6. Garcia de benef. 7. p. cap. 13. num. 22. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. c. 2. n. 8. Bonac. disp. 2. quest. 2. punct. 4. §. 1. n. 3. Auila 2. p. de benef. c. 6. disp. 6. dub. 7.

Extenditur prædictam doctrinam ad officia iurisdictionis secularis grauissimi Doctores, dicuntque collationem, præsentationem, seu nominationem excommunicati ad ea irritam esse. Ita Sayrus, Vgolin. Bonac. Hentiq. Auila. Garcia locis citatis. Mouentur ob rationem num. precedenti. relatum; quia excommunicato interdicta est communicatio cum fidelibus, & iurisdictionis exercitium: ergo prohibetur collatio officij, & muneris hoc exercitium exigentis, ex leg. oratio de sponsalib. Deinde in cap. venerabilem 34. de electione cautur ne hæreticus, aut excommunicatus in Imperatorem eligatur, & si fuerit electus irritetur eius electio. Signum ergo est officium iurisdictionis excommunicato concedi non posse.

Nihilominus probabilius existimo præsentationem, nominationem & collationem prædictorum munerum excommunicato factam validam esse, tamen illicitè fiat. Sic tradit Suar. disp. 16. sect. 2. n. 1. Fillucius tract. 12. cap. 5. q. 2. num. 118. & cap. 6. q. 1. c. num. 16. & cap. 7. quest. 3. num. 173. Coninch. disputat. 14. dub. 11. num. 106. Galpar Hurtado, disputat. 8. difficult. 2. in fine. Moucor; quia ex prohibitione vsus, & exercitij iurisdictionis excommunicato facta solum inferitur prohibitam esse iurisdictionis concessionem; at non inferitur nullam, & irritam esse. Ex alia parte nullus est Textus huic imitationem inducens; nam Textus in cap. venerabilem potius probat valere Imperatoris electionem, tamen veniat irritanda. In officiis verò, & muneribus Ecclesiasticis, quia proximitus beneficii conditioni accedunt, admittit communis sententia hanc annullationem, & imitationem. Non igitur ad officia, & munera temporalia extendi debet.

Illud est ceterum officia, & iurisdictiones obuenientia successione ex testamento, vel ab intestato, seu ratione bonorum nequaquam spantari ob excommunicationem, quia excommunicatio ab electione, & nominatione libera fidelium excommunicatum excludit, non tamen ab acquisitione domini temporalis, vt notauit Vgolin. dicto cap. 13. §. 3. num. 2. Sayrus lib. 2. cap. 5. num. 37. Suar. disp. 16. sect. 2. num. 6. Garcia de benef. 7. part. cap. 13. numero 26. Bonac. disputat. 2. quest. 2. punct. 4. §. 1. numero 3. Superfunt quæstiones quatuor decidendæ.

Prima. An si eligatis ad beneficium tempore quo habilis es, acceptes verò illud cum excommunicatus existis, valida sit tua acceptatio; Affirmant Couarru. cap. alma. 1. part. §. 7. num. 4. Azor. tit. 2. lib. 6. cap. 7. q. 9. Auila 2. p. de censur. cap. 6. disp. 6. dub. 6. Gonzalez gloss. 58. num. 27. Garcia plures referens de benef. 7. p. c. 13. num. 35. Vazq. de excommunicat. dub. 6. Bonac. disp. 2. de censuris. q. 2. punct. 4. §. 1. numero 9. Sayrus lib. 2. cap. 5. num. 11. Rota in nouis decis. 195. & alij plures apud ipsos. Mouentur, quia iura solum irritant id per quod ius in beneficium acquiritur; at acceptatione non acquiritur ius in beneficium, quia nemo sibi ipsi beneficium confert, sed est conditio, vt in beneficium tibi collatum ius perfectum habeas. Et confirmo, si beneficii titè collati possessionem excommunicatus accipias, vel alium mittas in possessionem, possessio, & in possessionem missio valida est, vt testatur Azor ex communi sententia dicto cap. 7. quest. 10. Hentiq. lib. 13. c. 13. §. 3. Sayrus lib. 2. thesauri. cap. 5. num. 11. Nicolaus Garcia 7. p. de benef. cap. 15. num. 89. quia tam possessio, quam in possessionem missio est quid facti, non iuris.

Ex qua doctrina inferunt Couarru. Auila, Bonac. Nicol. Garcia, & alij apud ipsos in Ecclesia, in qua est ius optandi pinguiorem præbendam validè excommunicatum optare posse; quod sine dubio procedit, quando optio non mutat titulum, sed noua bona temporalia acquiruntur. Si verò, titulus mutetur, & noua præbenda acquiratur, acceptare poterit

excommunicatus optionem, tamen si collatio præbendæ differatur, quousque ab excommunicatione sit absolutus.

15 Secundo inferi Nicolaus Garcia dicto cap. 13. num. 55. & seq. si quis Coadiutor designatus cum futura successione in forma commilitaria, ita ut in euentu vacationis committatur Ordinario beneficij collatio, vt committi debet, cum expediunt litteræ in forma digni, nihil refert quod tempore mortis proprietarij excommunicatus existat, si tamen tempore collationis absolutus ab excommunicatione sit. At si in forma gratiosa coadiutoria concessa sit, ita vt Pontifex dicat succedente vocatione ex tunc prout ex tunc tibi præbendam confero, non impeditur ab obtentione illius, esto excommunicatus sit tempore vacationis, quia vacatio solum fuit conditio, vt præbenda tibi collata tempore datæ effectum haberet.

16 Verum contrariam sententiam, scilicet acceptationem esse nullam tenent grauissimi Doctores apud Couarru. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 17. Vazq. libi contrarius de beneficijs opusculo de benef. c. 4. §. 4. dub. 2. num. 245. Coninch. di. p. 14. dub. 9. num. 78. Paul. Layman. lib. 2. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 9. Gaspar Hurtado disp. 6. de excommunicat. difficult. 3. numero 8. Fundamentum est, quia quod in cap. postulatus, de clerico excommunicato. ministr. intenditur, est impedire ne excommunicatus beneficium acquirat, vt potest qui indignus est de bonis communibus Ecclesiæ participare. At acceptatione immediatius quam collatione beneficium obtinetur, argum. cap. si tibi absenti de præbendis in 6. ibi: Si tibi absenti per tuum Episcopum conferatur beneficium, licet per collationem huiusmodi donec eam ratam habueris, ius in beneficium vt tuum dici valeat non acquiras. Deinde, si beneficium tibi à curia Romana collatum esset, & moriatis ante acceptationem non censetur vacare denuò refte Couarru. variar. resolut. cap. 16. numero 3. Suar. dicta sect. 1. num. 17. Ergo acceptatio ius in beneficium acquiritur. Secundo si Episcopus electus, & confirmatus antequam consecratur inhabilis fiat repellendus est à consecratione, vt docet Panormit. in capite ex parte de cleric. agrotante. Nauarr. in capite si quando, de Rescript. capite. 10. numero 18. Ergo similiter inhabilis factus ad acceptandum repelli debet. Tertio excommunicatio reddit excommunicatum inhabilem ad beneficium. Ergo ad acceptandum beneficium, cum sit acceptatio personæ indignæ, & de persona indigna.

17 Quælibet ex his sententiis est satis probabilis, existimo tamen priorem sententiam probabiliorē esse, tum quia magis communis, tum quia benignior, tum quia negari non potest acceptatione non proprie, & formaliter beneficium acquiri, sed iam acquisitum, & tibi datum ratum haberi, quod colligitur ex cap. si tibi absenti, de Præbendis in 6. vbi concessum beneficium tamen acceptatum non sit, nequit alteri prouideri. Fateor tamen acceptatione, tuum effici completè, & perfectè, sicuti possessione. Sed quia illa non tam est acquisitio iuris, quam facti, idè ab excommunicato fieri validè potest.

18 Hinc fundamenta secundæ sententiæ soluntur. Dicimus namque excommunicatum inhabilem esse ad acquirendum titulum beneficij primò, & per se, non tamen ad acquirendum illud minus principaliter, & quasi de facto. Ob cuius causam si moriatis ante acceptationem non vacat denuò beneficium; quia non plene, & perfectè illud acquisisti. Secus esset, si illud acceptares etiam excommunicatus, quia excommunicatio non tollit, quin satis explicueris tuum consensum, significauerisque velle illud beneficium tuum fieri. Ad secundum concedo Episcopum inhabilem repellendum esse à consecratione, quia ius per consecrationem confertur, non tamen excommunicatum ab acceptatione, quia acceptatione non offertur ius, sed iam oblatum acceptatur, & pro rato habetur. Ad tertium respondeo, si acceptationem præstes animo exercendi in excommunicatione officium peccabis mortaliter, Vt de se constat. Si vero præstes omnino exercendi officium tempore, quo ab excommunicatione fueris absolutus non peccabis; quia acceptas ius quod tibi est concessum, illudque ratum habes. Quod si obicias tuam indignitatem, esseque acceptationem personæ indignæ, & de persona indigna, ergo nulla. Respondeo esse quidem indignum ad acceptandum beneficium tempore excommunicationis collatum, sed ad acceptandum beneficium collatum tempore quo excommunicatus non eras, aliàs excommunicatus non potest retinere beneficium tibi iurè collatum, & sine vilo impedimento censuræ acceptatum; siquidem æquè malum est retinere beneficium, si te illo indignum cognoscis, ac illud accipere. Quocirca dicendum est eum in excommunicatione existis, te esse indignum non ad titulum beneficij, sed ad illius vsum pro illo tantum tempore: at quia pro tempore quo ab excommunicatione liber es, non es indignus beneficij vtu, idè non solum validè, sed licitè illud acceptare potes. Vt docet Henricq. lib. 13. cap. 13. num. 3. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 22. & 23. Garcia 7. p. de benef. cap. 13. num. 46. Sayrus lib. 2. cap. 5. num. 11. in fine.

19 Secunda quæstio: An beneficium tempore excommunica-

tionis tibi collatum validè acceptes ab excommunicatione liber? Affirmat Nauarr. cons. 63. de sentent. excomm. num. 34. & 4. Henricq. lib. 13. de excomm. c. 13. m. 3. Et probable censet Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 8. Lessius, & Bonac. statim referendi. Mouentur; quia si collatores velle electores voluntatem eligendi, vel conferendi non mutauerint, in ea perseuerare censentur, ac proinde sublata excommunicatione effectum habebit, qui fuit per excommunicationem impeditus. Et confirmo, collatio beneficij excommunicato facta, quantum est ex parte conferentis valida est, solumque ex parte recipientis redditur nulla. Ergo sublata recipientis incapacitate, & collatore in sua voluntate perseuerante vim obtinebit.

Cæterum longè verius est inuvalidam esse acceptationem, nisi denuò beneficium conferatur. Vt docuit Nauarr. cap. 27. num. 194. Coninch. disp. 14. dub. 9. num. 74. Nicol. Garcia. 7. p. de benef. cap. 13. num. 43. Lessius lib. 2. de iustit. cap. 14. numero 19. Bonac. disp. 2. de censur. q. 2. punct. 4. §. 1. numero 10. Galpar Hurtado de excommunicat. disp. 6. difficult. 3. in fine. Ratio est manifesta; quia collatio, quæ ob incapacitatem subiecti nulla fuit, nequit sublata incapacitate conuallescere ex eo tantum quod collator in pristina voluntate perseueret; quia ea voluntas non est voluntas denno conferendi beneficium (vt suppono) sed approbandi, seu non reuocandi collationem factam. Cum ergo collatio facta nulla fuerit, nullius est effectus illius approbatio, seu non reuocatio.

Hinc fit excommunicatum obtinentem in excommunicatione beneficium, non solum ab excommunicatione absolutum debere, vt beneficium retinere possit, sed noui collatione illius indigneres quia absolutio excommunicationis tollit impedimentum, & inhabilitatem, sed non tribuit ius, nec beneficium confert. Ex vi autem prioris collationis, cum nulla fuerit nullum ius habere potest. sic Nauarr. cap. 27. num. 1. Suar. disp. 13. sect. 2. Bonac. disp. 2. de censur. quest. 2. punct. 4. §. 1. num. 11. Coninch. disp. 14. dub. 9. num. 75. & alij apud ipsos. Quis autem possit denuò beneficium excommunicato conferre, vt illud retinere possit? Breuiter respondeo, si collatio facta fuit tempore quo excommunicatus non erat, tamen excommunicatus collationem acceptaueris, abolitione obtentâ ab excommunicatione absque alio requisito beneficium retinere potes, vt docent non solum Doctores qui censent acceptationem in excommunicatione factam validam esse, sed etiam qui censent esse inuvalidam. In quo certè non videtur consequenter procedere, siquidem abolitione neque confertur beneficium, neque acceptatur.

Verum si collatio, vel electio quæ ad Ordinarium pertinet facta est tempore excommunicationis, ex dispensatione Ordinarij retinere beneficium poteris, quia ea dispensatio æquiualeat nouæ collationi, vt colligitur ex dicto cap. postulatus, vbi nihil amplius requiritur, vt possint Clerici beneficia in excommunicatione concessa retinere, nisi quod fuerit cum eis misericorditer dispensatum.

At si collatio pertinet ad Ordinarium, sed prærequiritur præsentatio patroni laici, vel Ecclesiastici, vel collatio pertinet ad Pontificem est grauis difficultas. An ex sola dispensatione Ordinarij beneficium retinere possis? Negat & redde communis sententia, refte Conarru. in cap. alma mater. c. 7. num. 8. Nauarr. cap. 27. num. 27. Auila 2. p. de censur. cap. 6. disp. 5. dub. 4. conclus. 2. Suar. disp. 13. de censur. sect. 1. num. 43. Coninch. disp. 14. dub. 9. num. 75. Bonac. dicto punct. 2. num. 12. Garcia 7. p. de benef. cap. 13. num. 76. Etenim hæc dispensatio æquiualeat nouæ collationi: at Ordinarij beneficium quod est de alterius præsentatione patrono inconsulto prouidetur nequit, minusque potest beneficium Sedi Apostolicæ affectum conferre. Ergo neque poterit dispensare, vt retineatur.

Adde non videri improbabile ex sola dispensatione Ordinarij posse excommunicatum prædicta beneficia retinere; quia vt facilius fidelium conscientijs consulatur, videtur hæc potestas Ordinario concessa in dicto cap. postulatus, siquidem non referatur Pontifici. Dispensatio autem non releuata concessa censetur Ordinario. Argum. cap. Nuper, de sentent. excommunicat. Neque valet dicere ea beneficia esse de collatione tantum Ordinarij, non Pontificis, neque de præsentatione Patroni; quia id non constat. Quinimò non leuiter colligitur ab aliis ab Ordinario collata, seu præsentata esse: siquidem iubetur Ordinario, vt eos à collatione, seu præsentatione beneficiorum suspendat. Atque ita docet Abbas in dicto cap. postulatus. Et ibi Glossa. verbo dispensatum. Ioann. Azor 2. p. instit. moral. lib. 6. cap. 7. quest. 2. §. quid dicendum. Et tanquam probabile defendit Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 8. Sanch. aliis relatis lib. 8. disputat. 7. numero 12. vbi triplicem conditionem apponit. Prima vt collationis nullitas occultata sit. Secunda ne cedat dispensatio in tertij coelecti præiudicium. Tertia ne sciens se inhabilem esse possessionem beneficij acceperit; quia eo casu incurrit vitium intrusionis. Sed ab hoc si occultum est dispensati potest.

Tertio

17 Tercia questio, An dicta de excommunicato procedant in suspensio, & interdictio? Negat Suar. de censur. disputat. 2.6. sect. 3. num. 8. & disp. 27. sect. 1. num. 2.6. quia nullus est Textus beneficii collationem annullans in suspensio, & interdictio, & penae ex vno casu ad alium extendendae non sunt. Sed in contrarium est communis sententia suspensum ab officio inhabilem esse beneficii recipiendi, vti docuit Glossa in capitulo cum dilectus, verbo cassauimus, de consuet. & cap. per inquisitionem, de electione in fine. Et cap. cum bona de atate, & qualiter verbo suspensio. Et ibi Abbas num. 6. Nauarr. cap. 23. num. 233. & consuetudo de tempor. ordinandor. Vgolin. de censur. tab. 3. cap. 6. §. 7. numero 4. & cap. 8. §. 6. numero 1. Lessius lib. 2. cap. 34. num. 116. Azor. 2. in sit. moral. lib. 6. cap. 7. §. 2. Garcia aliis relatis 7. p. de benefic. c. 14. num. 1. probatque variis Rotae decisionibus. Ratio est: quia ideo collatio beneficii excommunicato facta annullatur, quia ipse nequit officium exercere; ac similiter suspensus ab officio exclusus est a beneficii officio exercendo. Ergo collatio beneficii illi facta nulla est. Idem tradunt Nauarr. Vgolin. Lessius, & Azor loc. allegat. & Garcia num. 5. de interdictis personaliter ob eandem rationem, quia non possunt officium exercere ob cuius causam beneficium conferunt. Cap. cum secundum, de vrbendis. Et cap. fin. de rescriptis in 6.

18 Quarta questio, Au haec omnia procedant tum in prouisionibus Apostolicis, tum in prouisionibus Ordinarij? Respondo cessare illis in prouisionibus a Sede Apostolica, vel eius Legato factis, in quibus habetur clausula absolutiois a censuris ad effectum gratiae consequentium, sicuti communitur in omnibus habetur; quia ea clausula postea tollitur collatione censura non absoluit, sed quoad effectum prouisionis obtinetur; vti tradit Nauarr. cap. quorundam de Indis, notab. 1. num. 14. & in sum. cap. 27. num. 21. & num. 27. Vgolin. tab. 1. de censur. cap. 4. §. 5. num. 17. Ioann. Gutier. lib. 2. canon. qq. cap. 5. num. 34. Henric. lib. 13. cap. 13. §. 3. Sayrus lib. 2. cap. 5. num. 6. 11. & 12. Auila 2. p. de censur. cap. 6. disp. 5. dub. 2. Bonac. disp. 2. de censuris q. 2. §. 1. num. 6. Garcia de benefic. 7. p. capite 13. num. 59.

19 Haec tamen clausula non prodest excommunicato ob haereticum; quia haec absolutio non censetur in generali concessione comprehendit ob eius figuram grauitatem, sicuti ex communi docent Couarrua. cap. alma. 1. p. §. 1. num. 15. Suar. disp. 13. sect. 1. num. 3. & 30. Bonac. & Auila loc. citatis. Garcia num. 67. Quinimo Sayro lib. 2. cap. 5. num. 13. & Bonacinae d. §. 1. num. 6. placet eam clausulam non prodesse excommunicato ob crimina in Bulla Censurae contenta, & alia similia, scilicet ob incendium, violationem Ecclesiarum, & libertatis Ecclesiasticae, falsificationem litterarum Apostolicarum, quia haec ita specialiter referuntur, vti non fit verisimile in generali absoluteione contineri. Sed hanc limitationem Sayri, & Bonacinae communitur Doctores non admittunt, vt videre est in Nauarr. in dicto cap. quorundam de Indis notab. 11. numero 21. Auila d. cap. 6. disp. 5. dub. 2. Garcia cap. 13. num. 67. Quia est in potestate generali absoluteionis a reuerentis non veniant contenta in Bulla Censurae Domini, vti diximus tract. 4. de sit. disp. 4. & praecipue tract. de Bulla. At cum haec absolutio non fit absoluta, sed solum ad limitationem effectum, & non tam in fauorem absoluteionis, quam in fauorem aliorum, in quorum vtilitatem beneficium eacere debet; ideo sub illa clausula generali absoluteionis venit excommunicatio ob crimina Bullae Censurae, excepta haereticis. Secundo non prodest praedicta clausula absoluteionis infordelescentibus per annum in excommunicatione, ex stylo Curiae Romanae, iuxta regulam de infordelescentibus, teste Nauarr. d. notab. 11. num. 14. Henric. lib. 13. cap. 1. num. 3. Auila d. 2. Garcia num. 61. Neque item infordelescentibus per quatuor menses ob crimina Bullae Censurae, & aliorum similia, vt constat ex dicta regula.

20 Sed quia rescriptum Apostolicum de beneficiorum prouisione expediti dupliciter potest, vel in forma commissaria, id est committendo alteri collationem, vel in forma gratiosa conferendo beneficium; est maxime aduertendum. Si fiat in forma gratiosa, valida est collatio, tamen tempore rescripti excommunicatus esset, quia ab excommunicatione absolueris, vt collatio effectum habeat. At si rescriptum expeditum sit in forma commissaria, cum illud rescriptum non collationem, sed mandatum de conferendo continet, indiget noua absoluteione, vt beneficium tibi possit concedi; quia illa absolutio solum prodest ad effectum, vt mandatum subsistat; alias si collationi futurae prodesset, prodesse posset pro absoluteione censurae post literas incurrae, vt bene arguit Garcia de benefic. 7. p. cap. 13. num. 64.

21 In prouisionibus autem, quas Ordinarij praestant, cum haec clausula absoluteionis non habeatur, si prouisus excommunicatus existit, nulla est prouisio. Poterit tamen Ordinarius si velit haec clausula vti, & absoluteionem a censuris prouisioni praemittere. Quae absolutio solum extendetur ad eas censuras, a quibus alius Ordinarij absoluerit, vt bene tradit Nauarr. in dicto cap. & a quorundam, de Indis, notab. 11. num. 18. & 22. Anton. Cuchus in institut. maior. lib. 4. tit. 1.

num. 89. Vgolin. tab. 1. cap. 4. §. 5. m. 18. Garcia 7. p. de benefic. 13. num. 71.

PUNCTVM XI.

De sexto effectu excommunicationis, qui est priuatio fructuum, & prouentuum beneficii.

- 1 Distinguedum est de acquisitione beneficii tempore excommunicationis, vel acquisitione tempore habili.
- 2 Si beneficium tempore excommunicationis acquisisti, nullum ius habes ad fructus.
- 3 Si beneficium legitime obtinueris, & postmodum in excommunicationem incidas, non priuatus beneficii obtentis, tamen si priuatus possis, si in excommunicatione infordelescas.
- 4 Priuari tamen ipso iure fructibus, & prouentibus beneficii docuerunt plures.
- 5 Verus est te non esse priuatum.
- 6 Satisfit oppositis fundamentis.
- 7 Postea sententia condemnatoria obligat ut fructibus cederes, nec illos retinere potes.
- 8 Si iniuste inualide excommunicatus & condemnatus sis ad fructuum priuationem, potes in foro conscientiae illos retinere, ac si excommunicatus non esses.
- 9 Si condemnatio iniusta sit, valida tamen, censent plures te non posse eos fructus repetere ab eis quibus sunt applicati.
- 10 Contrarium verius existimo.
- 11 Temperatur haec sententia ab aliquibus, dummodo negligens non sis in procuranda absoluteione. Sed non approbatur.
- 12 Si iniuste tibi denegatur absoluteio, potes fructus tibi debitos accipere.
- 13 At si iuste differatur, plures censent fructus te obtinere posse, si penitentis existis.
- 14 Contrarium verius est.

VT constet qualiter excommunicatus fructibus, & prouentibus beneficii priuetur, distinguendum est de beneficio tempore excommunicationis acquisito, vel acquisito tempore habili.

Si Beneficium acquisisti excommunicatus, cum nulla fuerit acquisitio; nullum ius habere potes ad fructus, si tamen beneficio in seruisti, non videtur improbatum te posse fructus tali seruitio correspondentes, & alteri Clerico assignandos retinere; quia tunc non retines illos fructus ex titulo beneficii, sed ex titulo obsequij praestiti, vti docet Nauarr. conf. 2. alias §. de filijs Presbyter. num. 5. Henric. lib. 13. cap. 3. num. 3. Coninch. disp. 14. dub. 9. num. 7. Auila 2. p. cap. 6. disp. 6. dub. 7. vers. ex dictis. tamen contra sentiat Garcia 7. p. de benefic. cap. 2. r. 3. num. 101. variisque Rotae decisionibus comprobatur. Illud debet esse certum, si putans verum titulum beneficii habere fructus perceperis, & bona fide consumpseris, non es obligatus restituere, nisi ea in parte in qua ditior factus es, quia non tenentis ratione rei acceptae cum non exeret, neque ratione iniustae acceptationis, cum nulla fuerit, sicuti docet Suar. disputat. 13. sect. 1. num. 4. Coninch. disputat. 14. dubit. 9. numero 71. Paulus Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. capite 2. numero 8.

Quod si beneficium legitime obtinueris, & postmodum in excommunicationem incidas, in primis non priuatus beneficii obtentis, tamen si priuari posses, si forte in excommunicatione infordelescas, & contumacia grauis sit, quod arbitrio Ordinarij remittitur: vti tradit Glossa, & Innocent. in capitulo cum bona, verbo spoliare de atate, & qualiter. Abbas in c. 1. de iudiciis a num. 4. Et ibi Decius 2. sect. num. 83. Ripa num. 78. Roman. singulari 303. Angel. in sum. verbo excommunicatione. 17. Syluest. eodem 3. num. 1. dicto 9. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. n. 9. Gonzalez reg. 8. cancellar. gloss. 13. num. 101. Garcia 7. part. de benefic. cap. 13. num. 90. aduersus Menochium de arbit. casu 416. num. 52. Salzedo pract. capite 16. num. 13. & 14.

Priuari tamen ipso iure fructibus, & prouentibus beneficii docuerunt Immola, Francus, Decius & Abbas in cap. Pastoralis & verum de appellationib. Couarrua. lib. 3. variar. cap. 13. num. 8. Gutier. lib. 1. canon. qq. cap. 1. num. 90. Sayrus de censur. lib. 2. cap. 5. n. 24. & 30. Suar. 1. de censuris disp. 13. sect. 2. Alexand. Monera de distributione. 2. p. q. 1. concl. 1. & num. 18. Garcia aliis relatis 7. p. de benefic. cap. 13. num. 90.

Mouentur ex cap. pastoralis §. verum de appellation. vbi interrogatus Pontifex, An excommunicatus non obstante appellatione denunciari possit, & Ecclesiasticis beneficiis ad tempus spoliari? responderi denunciari posse; quia excommunicatio secum trahit executionem, & per denunciationem non ligatur denud excommunicatus, & addit: Et tunc prouentus Ecclesiastici merito subtrahuntur, cui Ecclesia communitio denegatur. Cum autem in supradicto Textu subtractio fructuum denunciat